

שנה ארבע עשרה - עלון מס' 707

השבת "שושן פורים קטן", לא אומרים "צדקתך".
ניתן להקדיש העלון לרפואה, ברכה, פרנסה,
זיווג, הצלחה, ולהבדיל לעילוי נשמת יקיריכם.
טל' המערכת: 08-9437333, 054-7743834

בס"ד טו' אדר-א' ה'תשע"ד
הדלקת נרות - 17:07
צאת השבת - 17:59
רבנו תם - 18:35
לפי הלוח המדויק של "אור החיים"

אברהם יגל

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל.

כפטידין: "וישלח אחאב"
(מלכים א' יח')

פרשת כי-תשא

בדוק ומנוסה - סגולה גדולה
להשתתף בסעודה הרביעית
בבית הכנסת "אוהל-מועד"

❖ "וישלך מידי את הלוחות וישבר אותם" (ל"ב י"ט)
קשה. הרי אמרו רבותינו שהזורק דבר בחמתו הרי הוא
כעובד עבודה זרה. ואפשר, כיוון ששמע משה מפי ה' כי
ישראל עבדו עבודה זרה, אמר, אם ישראל חס ושלום
יאבדו, גם הוא יאבד עמם. זהו שאמר בתפילתו "ואם אין
מחני נא", כי גם אני עבדתי עבודה זרה במה ששברתי
את הלוחות בחמתי.
❖ "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (ל"ב י"ב)
בוזרה מאשים את נח על שלא ביקש רחמים על הדור שלו
כמו משה שמסר נפשו בשביל הדור. לזה נקראים מי נח
כמו שאמר: כי מי נח זאת לי. וזה רמזו גם כן בתפילת
משה שאמר: ואם אין מחני נא מספרך. כי מחני - אותיות
מי נח. רצה לומר: שאם לא תשא חטאתם יתלו הסירחון
בי שלא בקשתי עליהם רחמים כמו נח. (מלא העמר)

מענייני הפרשה:
← הוראות על תרומת מחצית השקל.
← מעשה הכיור וכו', הוראות להכנת שמן המשחה
וקטורת הסמים.
← משה מִמְנָה את בצלאל ואהליאב על מלאכת
המשכן וכליו.
← אזהרה מיוחדת על שמירת השבת.
← חטא מעשה העגל, ועונשו.
← משה עולה להר סיני בפעם השנייה, לסליחות.
← אחר ארבעים יום מקבל משה את הלוחות
השניים, וקרינת עור פניו של משה.
❖ "כעשית את השבת לדורותיכם" (לא טז)
אומר החידושי ר"ם (רי יצחק מאיר אלתר) זצ"ל: הפירוש
למילה לדורותיכם הוא מלשון דירה, שצריך האדם לדור בה
שבת. הכוונה, שהשבת תקיף אותו כמו שדר בדירה
ומוקף בקירותיה. בדרך אחרת מוסיף: "לעשות", היינו
להכניס את השבת לתוך עצמו ועל ידי זה יהיה נשאר
שמירת וקדושת השבת לדורותם, שגם הדורות אחרי
ישמרו שבת קודש. (ב. בר דיין הי"ו)

❖ "אך את שבתותי תשמרו"
אזהרה זו על שמירת שבת מובאת בלשון רבים. בכך מורה
התורה לכל אדם: לא די בכך, שאתה תשמור את השבת,
אלא עליך לפעול ולהשפיע בעניין זה גם על סביבתך. שאם
השבת מתחללת בקרב ביתך, הדבר פוגם בקדושת
השבת שבתוך ביתך.
❖ "כך רד"
אם הגיעו הדברים לידי כך ש"שיחת עמך" וירדו
ממדרגתם, חייב המנהיג לודת ממדרגתו עמם. אסור למנהיג
להתרחק מן העם גם כאשר העם נתון בירידה. (עוללות אפרים)
❖ "וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה"
כאשר פניו של אדם קורנים, הכוונה "מאיר פנים", יש
לכך סגולה נפלאה ליצירת תחושה ואווירה טובה לכל
הסובבים אותו וכשם שאדם מאיר פנים לזולתו כך
יאירו לו פנים בשמים.

❖ "מחצית השקל בשקל הקדש" (ל"ג י"ג)
שקל - בגימטריא: נפש. מחצית השקל הוא חצי נפש וזה
בא להורות ששניים מישראל הם נפש אחת. והרב "ברכת
שמואל" כתב שמחצית השקל בא לכפר חצי גלות מצרים
שהוא ת"ל שנה ולא היו אלא בט"ו. זהו מחצית שקל -
בגימטריא: ת"ל. גם נפש - בגימטריא: ת"ל וזהו לכפר על
נפשותיכם, גלות מצרים.
❖ "זה יתנו... מחצית השקל בשקל הקדש"
בעל הטורים אומר: המלה "שקל" עולה לגימטריא של
"נפש" (430). דבר זה מרמז שמתן שקל (או מטבע אחר)
לצדקה מכפר על נפש האדם ומציל את הנותן מכל רע.
❖ "ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור" (ל"א ב')
כותב הרמב"ן: ראה - ר"ת: ראה את הפלא. למרות
שאדם זה לא עסק מימיו בכסף וזהב, שהרי נמנה בין
משועבדי מצרים ועסק רוב ימיו בחומר ובלבנים, ייטיב
הוא לעשות את המלאכה. וכל זאת מפני שקראתי
בשם בצלאל והחדרתי בו כח אלקי לעשות את המוטל
עליו.

פינת הניבים והפתגמים
לפני ענר לא תתן מְכָשׁוּל = לא תתן עצה
שאינה הוגנת בענין, שהוא אינו מבין בו.
דוגמה: סוחרים רבים מציעים מְרַכְּלֵתם לצבור
הֶרֶב שאינו מתמצא בִּמְרַכְּבֵים המִסְכְּנִים
שֶׁבְמוֹצָר וּבְכֶךְ הם, לְמַעֲשָׂה, נוֹתְנִים מְכָשׁוּל לְפָנֵי עֵנֶר.
מקור: לְפָנֵי עֵנֶר לא תתן מְכָשׁוּל [ניקרא יט יד].
(ניבונכו)

"קול יען וקול אנה, קול חתן וקול כלה"
אפרים באבאי ורעיייתו הי"ו יהודה ז"ל אתי ורעיייתו הי"ו לרגל נישואי אביעד-ישראל הי"ו עם מיכל מנב"ת
יה"ר שיקימו בית נאמן וכשר בישראל ויעלה הקשר יפה ויזכו להמשיך את מסורת הבית המפואר.
"ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל"

הסירו מכשול מדרך עמי!
אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה.
במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן.
העלון טעון גניזה

”אל תקרי הליכות אלא הלכות”

דיני קבלת שבת בהדלקה

א. יש אומרים שכיון שהדליקה האישה נרות שבת, חל עליה תוספת שבת מחול על הקודש וכאילו קיבלה עליה שבת בפירוש ואסורה בעשיית מלאכה. וכן אסור לה לאכול ולשתות מאומה, עד לאחר הקידוש. ואפילו אם עדיין היום גדול. לפיכך נוהגות קצת נשים שאחר שברכו והדליקו הנרות, אין מכבות הפתילה שבידן, אלא משליכות אותה לארץ והיא נכבית מאליה.

ב. יש המחמירים עוד שלפי זה אין לאישה להתפלל מנחה אחר הדלקת נרות שבת, שמאחר שעשתה אותו קודש לא תעשינו חול, בתפילת מנחה של חול. אולם דעת רוב הפוסקים שאין קבלת שבת תלויה כלל בהדלקת הנרות. ולכן מותרת האישה בעשיית מלאכה ובטעימה גם לאחר הדלקת הנרות כל זמן שלא שקעה השמש.

ג. נכון שהאישה תתנה ותגלה דעתה שאין ברצונה לקבל שבת בהדלקה. ואם שכחה ולא התנתה, רשאית לעשות מלאכה הנחוצה אחר ההדלקה, ומכל שכן שרשאית להתפלל מנחה.

ד. אישה שהדליקה נרות וקיבלה עליה שבת, ושוב נזכרה ששכחה להפריש חלה או לעשר את הפירות והירקות, רשאית להפריש חלה או לעשר את הפירות והירקות קודם צאת הכוכבים. אף אם היא רגילה לקבל שבת בהדלקה. וכל שכן באיש שהדליק נרות, שרשאי להפריש אחר ההדלקה תרומות ומעשרות לפני כניסת השבת.

ה. האיש שהדליק נרות שבת, רשאי לעשות מלאכה אחר ההדלקה, ואף אין צריך להתנות לפני ההדלקה שאינו מקבל את השבת בהדלקתו, שהרי אין מנחה האיש לקבל את השבת בהדלקה. ומכל שכן שרשאי להתפלל מנחה אחר שהדליק נרות שבת. ומכל מקום אם רוצה להתנות פעם אחת בשנה שאינו מקבל שבת בהדלקת הנרות, תבוא עליו ברכה.

ו. מי שהדליקה נרות ביום שישי, ואחר ההדלקה נזכרה שאכלה כחצי שעה קודם ההדלקה ועדיין לא ברכה ברכת המזון, ומברכת ברכת המזון אחר ההדלקה, אין לה להזכיר ”רצה והחליצנו” בברכת המזון, ואפילו בנות אשכנז הנוהגות לקבל שבת בהדלקה אין להן להזכיר רצה והחליצנו בברכת המזון שמברכות על מה שאכלו קודם שקיבלו שבת.

ז. אישה שהדליקה נרות שבת, ואחר ההדלקה צמאה מותר לה לשתות עד השקיעה.

ח. מצוה להדליק את הנרות סמוך לשולחנו שסועד עליו בליל שבת, כדי שיקדש ויאכל לאורם, וזהו בכלל עונג שבת. ועיקר מצות הדלקת הנרות בערב שבת היא בחדר שאוכלים בו, ומעיקר הדין אין חיוב להדליק בשאר חדרי הבית. מכל מקום אם נהנה יותר לקדש ולסעוד בחצר או במרפסת לאור הלבנה, מפני שבחדר יש זבובים, מקדש בחצר ואוכל שם, אף על פי שאינו רואה משם את הנרות, שהנרות לעונג נצטוו ולא לצער. ובלבד שיהנה מהנר איזה זמן מועט, שאם לא יהנה מהנרות כלל הויא ברכה לבטלה.

ט. צריך להדליק את הנרות במקום שמשתמשים בו, ולא ידליקם במקום שאין משתמשים בו בליל שבת, ויניחם אחר כך במקום שמשתמשים בו. ומכל מקום מותר להדליק הנר על השלחן, ואחר כך להניחו במנורה גבוהה תלויה, או על גבי מדף גבוה, שהרי ניכר שעושה כן לכבוד שבת. וכן אם האשה חולה ושוכבת במטה, מותר להביא אצלה את הנרות להדליקם בברכה, ואחר כך ירחם משם, ויתנם במקומם הראוי להם. [מג”א סי’ רסג ס”ק כג. ילקו”י שבת א’ עמו’ קפו]

”מכל מלמד” השכלתי...”

כח הדיבור – פרשת כי תשא

”כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם...”
דהיינו לספור וכדי שלא יפגעו חלילה. רואים מה ”כח הדיבור” אפילו ללא כונת זדון, יש כח לפגוע. פה מצטרף גם עין הרע. אומרת הגמרא אל יסתכל אדם בשדה חבירו ויאמר מה יפיע השיבולים ונמצא מחבל בשדה חבירו. בפרשת תרומה נאמר ”ונתנו” דווקא בצדקה ומיד קיבלו. פה לעניות דעתי ”ונתנו” דהיינו על מנת לפגוע ואם תהפוך המילה תקבל בחזרה כמו בעדים זוממים. במחצית השקל יש מספר רמזים: א. שסופרים דבר לא שלם אין עין הרע. ב. ידע האדם שכל מה שעשה, הוא עדיין באמצע הדרך והדרך עדיין ארוכה ולכן אל יתגאה. אם עם ישראל יעשה כך, בא הפסוק ”ולא יהיה בהם נגף... העשיר לא ירבה והעני לא ימעיט ממחצית השקל...” דהיינו אין עשירות ואין עניות לפני המקום ברוך הוא ובלבד שיכוון ליבו לשמים. ”ואתה קח לך בשמים... ראש מר דרוך... וקמון בשם... וקדה... ושמן זית זך הין... ועשית אותו שמן משחת קודש רִקח מרקחת מעשה רוקח שמן משחת קודש יהיה.” ידוע שאדם כמו המשכן כולו שנאמר ”ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם”. כאן מראה התורה איך להגביר קדושה. ישנם כלים ודברים שלמדנו מגזרה שוה ומפסוקים. כגון: ארבעת המינים, שופר, תפילין ועוד רבות. אבל אם חלילה נוסף מעצמנו או יצר הרע יתגבר עלינו, נהפוך כל אלה למחלוקת ונשתמש ”בכח הדיבור” לדברים לא טובים וזה לעניות דעתי מהמילים ”רקח מרקחת מעשה רוקח” רקח=קרח, מרקחת=דבר המעורב בחבירו בטעם או בריח. אומר רש”י: ושניהם שייכים לנשמה. מרקחת גם מחלוקת דבר שגועש ומבעבע. מעשה רקח=המעשה של קרח שקלק על משה. אומר רש”י שם האומן בדבר. ידע האדם כאשר משתמש בפיו בדברי קדושה שמו מתנוסס ומתעלה ועליו אומרים הבריות ”אשרי יולדתו”, אשרי רבו שלמדו תורה. ואם חלילה משתמש ”בכח הדיבור” ללשון הרע, רכילות ומחלוקת, מרננים עליו הבריות. כך רבו למדו. כאשר נתקדש ונקדש את כח הדיבור נזכה שכל אדם שיתבונן במעשינו וילמד ממעשנו עליו נאמר: ”כל הנוגע בהם יקדש”. נזכה לקדש שם שמים. (עבדכם הנאמן ש.א.)

רפואה אלטרנטיבית

תרופות סבתא לכאבי שיניים

לכתוש שן שום ולתחוב אותה לתוך החור בשן. כדי למנוע עששת וכאבי שיניים, יש לאכול כל יום דבש דבורים טהור. ניתן לערבבו בתה או בחלב. שורש אספרגוס נחשב כמסייע לכאבי שיניים, ע”י שמבשלים את השורש במעט יין, ואת התמצית המתקבלת מחזיקים בפה כמה שיותר זמן. וכן ניתן ללעוס עלי אורגנו טריים. לחלופין, גם לעיסת עלי גויאבה עשויה לתרום להפחתת הכאב. כמו כן, ניתן לסחוט מיץ אספרגוס, ולהשתדל להחזיק את התמצית בפה זמן ממושך ככל האפשר.

" ואבותינו סיפרו לנו "

סיפור זה פורסם בעיתון "בשבוע" - תודה רבה לעיתונאי עודד מזרחי שהסכים להפיץ את הסיפור המדהים הזה.

השגחה מעל לעננים

ר' שלמה קרליבך, טס פעמים רבות כדי לזמר ליהודים בכל רחבי העולם, והיה דמות מוכרת אצל צוותי האוויר של חברות הטיסה הידועות.

באחת הטיסות, כשעה לאחר ההמראה, קם ר' שלמה ממקום מושבו וראה דיילת אחת ממלמלת בשפתיה ואוחזת בידה סידור.

הוא התפלא מהמראה הלא שיגרתי והמתין לסיום תפילתה. כאשר סיימה, אמר: "אחות קדושה. אני רואה שאת מתפללת מסידור. האם את יהודיה?"

הדיילת ענתה: "אמנם הורי אינם יהודים, אבל נולדה בי איזו משיכה ליהדות. למדתי כמה שנים אצל רב יהודי אורתודוכסי ולאחרונה התגיירתי כדת וכדין, ואני נוהגת, כפי שאתה רואה באורח חיים של תורה ומצוות על פי ההלכה."

אחד הנוסעים קרא לדיילת וכך שיחתם נקטעה. ר' שלמה חזר לשבת במקומו והתבונן בעננים שריחפו מתחת לכנפי המטוס.

כמה דקות לאחר מכן ניגשה הדיילת לר' שלמה ושאלה אותו "האם אתה רב? אולי תוכל לעזור לי בבעיה דחופה ר' שלמה הינהן בראשו והיטה את אזנו לדבריה. "בזמן האחרון נקשרתי לבחור יהודי, אבל הוריו מתנגדים מאוד לשידוך בגלל שאני גיורת ולא מרשים לו להתחתן אתי, ואפילו מאיימים לנתק את הקשר בינינו. אנחנו אוהבים מאוד אחד את השני, אבל הוא קשור להוריו ולא רוצה לצערם. הוא שבור מכל המצב ואני חוששת שהוא עומד לנתק אתי קשר. רבי, האם תוכל לעזור לי?"

"אני אשתדל", אמר ר' שלמה, "תני לי את מספר הטלפון של הוריו וגם את מספרך ואני אנסה כמיטב כוחי לשכנע אותם שלא יתנגדו לחתונה."

כאשר הגיע ר' שלמה ליעדו, התקשר להורי הבחור ונתקל מצידם ביחס עויין ומנוכר.

ניסיונו של ר' שלמה לגרום לאב לראות את הדברים באופן אחר עלו בתוהו. ככל שניסה לשכנעו, כך האב התרגז יותר, עד שצעק לבסוף: "תדע לך שאני ניצול שואה! ובגלל מה שה' עשה ליהודים באמצעות הגויים, אני שונא יהדות, אבל אם הבן שלי יתחתן עם גויה, אהרוג אותו!"

ר' שלמה הבין שאין טעם לדבר יותר וסיים את השיחה הטלפונית. הוא התקשר לדיילת כדי לספר לה על אי הצלחתו. הדיילת לא ענתה ובמקומה ענה אביה. ר' שלמה שוחח עמו וסיפר לו על השתדלותו למען בתו.

האב כעס על ר' שלמה בגלל שהתערב וניסה לגשר בין הצדדים. ר' שלמה ניסה להצדיק את עצמו באומרו: "הרי כתוב בגמרא שהקדוש ברוך הוא מתעסק שלישי מזמנו בשידוכים, ואני מנסה לעזור לו טיפ-טיפה..."

אבל מה שברור לי הוא שבתך והבחור אוהבים מאוד זה את זה, וחבל מאוד שלא יתחתנו!"

קולו האייכפתי של ר' שלמה נגע ללב של האב. הוא החל לבכות ואמר בהתרגשות: "אני אגלה לך סוד שלא גיליתי לאף אחד, והייתי בטוח שלא אגלה לעולם. אני ואשתי נוצרים, אבל לא אמיתיים. שנינו בעצם יהודים ניצולי שואה, ובגלל מה שה' עשה ליהודים, אנחנו שונאים יהדות. אנחנו מעמידים פני נוצרים, למרות שלא התנצרנו באופן רשמי וגידלנו את ילדינו

כנוצרים לכל דבר. הם לא יודעים את האמת..."

"אם כך", אמר ר' שלמה בהתלהבות, "בתך יהודיה מלידה ואין בעיה! אביו של הבחור רוצה שכלתו תהיה ממוצא יהודי וכעת התברר שהיא באמת כזאת. תגלה לה את האמת והם יוכלו להתחתן."

אביה של הדיילת התרצה ור' שלמה הצליח לשכנע את ההורים משני הצדדים להפגש ביניהם.

הפגישה נערכה במלון שבו התאכסן. ברגע הפגישה, אחד האבות צעק: "יענקל'ה!" והשני ענה לעומתו: "הרשלי'ה!" והם נפלו זה בזרועותיו של זה. לאחר מכן הסבירו לנשותיהם ההמומות שפעם, לפני שפרצה המלחמה, למדו כחברותא בישיבתם.

כל אחד סיפר שהיה בטוח כי רעהו נספה בשואה. איכרונותיהם עלו ופרצו. הם נזכרו בילדותם האבודה ודיברו עליה בנוסטלגיה מהולה בכאב.

אחד מהם אמר: "זוכר איך חלמנו על העתיד כשהיינו בחורי ישיבה?! אמרנו אחד לשני שכאשר נגדל ונתחתן ויהיו לנו ילדים בוגרים, נשיא אותם אחד לשני."

אנחנו שכחנו לגמרי, אבל ה' לא שכח..."

טעמים כמוסים

סמוך למנחה נעמד ר' יוסי על בימת בית הכנסת והחל לדרוש בפני הציבור. שקט הס הושלך, וכמדי שבת הטו הכל אוזן לשמוע את דבר לקחו של ר' יוסי. בדיוק בעת שגבר המתח, והגיע העת לגלות את החוט החורז בין חכמת שלמה לפרשה, נכנס שמעון, תושב הכפר הסמוך, כשהוא מטופף בקול רעש בסנדלים המסומרים. ר' יוסי ידע היטב את העומד להתרחש: שמעון ידחוק את יושבי

הספסל הראשון, סנדליו המסומרים יקישו בקול רעש גדול ברצפת האבן, וכעבור דקות ספורות יפול ראשו על זרועותיו וקול נחרתו ילווה את דברי הדרשה עד תומם. כך היה כל שבת וכל יום-טוב, וכנראה כך יהיה. לא איש כר' יוסי ילבין פניו של שמעון, שכה מתאמץ להגיע ממשקו שבכפר לשמוע את דרשת הרב. לפתע עלה בדתו של ר' יוסי רעיון. "לפני שנים רבות", סיפר לצאן מרעיתו,

"התחבאו פה, בדיוק בבית כנסת זה, קבוצת יהודים שנסו מאימתם של הרומאים." תמחו באי בית הכנסת איש אל רעהו, כיון שמעולם לא נודע להם הדבר, אבל אם ר' יוסי אומר... "היו האנשים נעולים בסנדלים מסומרים", המשיך ר' יוסי את סיפורו, "ולפתע שמעו קולות. כסבורים היו שבאו אויביהם, ודחקו אלו את אלו כדי לצאת. כיון שהיו נעולים בסנדלים מסומרים, נהרגו אז מחמת הדחוק יותר ממה שנהרגו בחרב האויבים."

"יודעים אתם מדוע אין איש מכיר מעשה זה?" רעם קולו של ר' יוסי, "מכיון שמעולם לא נעשה דבר לזכרם. משום כך אני מציע שלזכרם נימנע מהיום והלאה כולנו מלנעול סנדלים מסומרים בשבתות ובימים טובים..."

הנהגה הכל בראשם, כשהם גאים ברבם העושה גם יד לבנים וזכרון לאבות. "רבינו", נשמע קולו של אחד, "אולי כדאי שנימנע מלנעול סנדל מסומר אף בימי החול?" מה אכפת לי מימי החול, הרחר ר' יוסי בלבו, הרי כל כוונתי היא ששמעון ינעל לרגליו מנעלים הדוקים שלא יהיו נוקשים על הרצפה. ולהצעה שנשמעה השיב: "אל נשכח שהמעשה שהיה בשבת היה, ולו אנחנו עושים זכר". קם אחר והציע להמנע אף מנעילת מנעלים מסומרים. ור' יוסי מהרהר: מה לי מנעל מסומר, הרי כיון שהדוק הוא לכל הרגל, אין הוא משמיע קול בלכתו. ובקול אמר: "רבותי, מעשה שהיה בסנדל המסומר היה, ולא במנעל."

מאותה שבת ואילך היה שמעון מגיע לדרשה - אמנם באיחור - אבל שוב לא היתה כניסתו מלווה בקולות טפיפה של מסמרות סנדליו, ובכך קיים את שנאמר במשנה (שבת פ"ו) "לא יצא האיש בסנדל מסומר..."